

ใบความรู้เรื่อง พินิจสำนวนสุภาษิตคุณธรรม (๑)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง พินิจสำนวนสุภาษิตคุณธรรม (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าเพื่อให้ความบันเทิง สอดแทรกคติสอนใจ หรือถ่ายทอดความเชื่อและวัฒนธรรม นิทานมักใช้ภาษาง่าย เข้าใจไม่ยาก และอาจมีตัวละครที่เป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ทำให้มีชีวิต

องค์ประกอบของนิทาน

- ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ควรมีลักษณะชัดเจน เช่น ดี-ร้าย เก่ง-ขี้เกียจ ฯลฯ

- ฉาก / สถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น ป่า บ้าน โรงเรียน เป็นต้น

- ปมปัญหา เป็นสิ่งที่ทำทนายหรือขัดแย้ง ทำให้เรื่องน่าสนใจ

- การแก้ไขปัญหา ตัวละครจะต้องหาทางแก้ไขหรือเรียนรู้จากปัญหา

- เหตุการณ์ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร อาจมีจุดหักมุมหรืออุปสรรคให้แก้ไข

- บทสรุป / ข้อคิด ตอนจบของเรื่อง เป็นจุดจบของเรื่อง และให้คติธรรมหรือข้อคิดที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน

หลักการแตงนิทาน

- กำหนดจุดประสงค์ของเรื่อง ต้องการให้ข้อคิดอะไรกับผู้อ่าน เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความเสียสละ

- วางโครงเรื่อง แบ่งเป็น ๓ ส่วนหลัก

เริ่มต้น : แนะนำตัวละคร ฉากและสถานการณ์

กลางเรื่อง : เกิดปัญหา/อุปสรรค ตัวละครพยายามแก้ไข

จบเรื่อง : ปัญหาได้รับการแก้ไข และให้ข้อคิด

- เลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม ใช้ภาษาง่าย เข้าใจง่าย ใช้สำนวนไทยหรือคำเปรียบเทียบกับเพื่อเพิ่มสีสัน

- เนื้อเรื่องควรมีความต่อเนื่อง การดำเนินเรื่องควรสมเหตุสมผล มีลำดับเหตุการณ์ชัดเจน

- ใช้จินตนาการอย่างสร้างสรรค์ การแตงนิทานเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดนอกกรอบ แต่ควรมีข้อคิดหรือคุณธรรม ตัวอย่างข้อคิดในนิทาน เช่น ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น, ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อย่าตัดสินใจใครจากภายนอก

ใบความรู้เรื่อง พินิจสำนวนสุภาษิตคุณธรรม (๒)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง พินิจสำนวนสุภาษิตคุณธรรม (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าเพื่อให้ความบันเทิง สอดแทรกคติสอนใจ หรือถ่ายทอดความเชื่อและวัฒนธรรม นิทานมักใช้ภาษาง่าย เข้าใจไม่ยาก และอาจมีตัวละครที่เป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ทำให้มีชีวิต

องค์ประกอบของนิทาน

- ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ควรมีลักษณะชัดเจน เช่น ดี-ร้าย เก่ง-ขี้เกียจ ฯลฯ

- ฉาก / สถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น ป่า บ้าน โรงเรียน เป็นต้น

- ปมปัญหา เป็นสิ่งที่ทำทนายหรือขัดแย้ง ทำให้เรื่องน่าสนใจ

- การแก้ไขปัญหา ตัวละครจะต้องหาทางแก้ไขหรือเรียนรู้จากปัญหา

- เหตุการณ์ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร อาจมีจุดหักมุมหรืออุปสรรคให้แก้ไข

- บทสรุป / ข้อคิด ตอนจบของเรื่อง เป็นจุดจบของเรื่อง และให้คติธรรมหรือข้อคิดที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๑. เริ่มเรื่องให้น่าดึงดูด

- ใช้คำเปิดที่ชวนติดตาม เช่น “กาลครั้งหนึ่ง”, “ในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง”

- เริ่มด้วยเหตุการณ์หรือคำพูดที่ชวนสงสัย

๒. ใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย

- ใช้ภาษาธรรมดาที่ชัดเจน

- ใช้คำคล้องจอง หรือสำนวนไทยแทรกในเรื่องเพื่อเพิ่มสีสัน

๓. ตัวละครมีมิติ

- ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ แต่ต้องมีเหตุผลในการกระทำ

- มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือเรียนรู้

๔. แฝงคุณธรรมโดยไม่สั่งสอนตรง ๆ

- แสดงให้เห็นผ่านการกระทำและผลของการกระทำนั้น เช่น “ความซื่อสัตย์ทำให้เขาได้รับความไว้วางใจ”

๕. ตอนจบตรึงใจ

- ปิดเรื่องด้วยข้อคิด หรือฉากที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึก “อึ้งใจ”

- อาจจบด้วยคำสรุป เช่น “ตั้งแต่นั้นมา เขาจึงไม่โกหกอีกเลย”

๖. ตัวอย่างข้อคิด/คุณธรรมที่สามารถนำมาแต่งนิทาน

ความซื่อสัตย์   ความกตัญญู   ความพอเพียง

ความขยัน   ความเมตตา   การรู้จักเลือกคบคน

ผลของความโลภ/ความหลงผิด